

Analiza praktyki funkcjonowania ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów wskazała na zasadność wprowadzenia zmian poprawiających mechanizmy przewidziane w tych ustawach. Najistotniejszą zaproponowaną przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej zmianą jest zniesienie dualizmu egzekucji należności dłużnika z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego.

Obecne brzmienie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów przewiduje bowiem nieco paradoksalną sytuację. Przesełką do uzyskania świadczeń z funduszu alimentacyjnego jest stwierdzenie przez komornika sądowego bezskuteczności egzekucji świadczeń. Mimo to organ przyznający świadczenia z tytułu funduszu alimentacyjnego jest zobowiązany wszcząć odrębną procedurę egzekucyjną – tym razem w trybie administracyjnym. Komornik sądowy dalej prowadzi egzekucję, jednakże wyegzekwowane świadczenia są przekazywane do organu przyznającego świadczenie. Jak wskazują projektodawcy w konsekwencji często dochodzi do sytuacji, w której komornik prowadzi egzekucję cywilną a administracyjne postępowanie egzekucyjne jest umarzane, z uwagi na fakt przewyższania kwoty wydatków egzekucyjnych ponad dochodzoną należność. Wiąże się to z kosztami – rażącym przykładem może być województwo lubuskie, na obszarze którego w 1012 roku kwoty wyegzekwowanych należności na drodze egzekucji sądowej wyniosły 5.274.364 zł, zaś w trybie egzekucji administracyjnej – 182.366 zł. Koszty poniesione przez organy prowadzące egzekucję administracyjną wyniosły przy tym... 555.505 zł.

Propozycja oparcia się wyłącznie na egzekucji komorniczej jest powiązana z propozycją zmiany zasad podziału odzyskanych należności. Celem ograniczenia rozliczeń między poszczególnymi organami proponuje się pominięcie organu właściwego dłużnika jako otrzymującego 20% wyegzekwowanej kwoty. Kwota ta przypadałaby na organ właściwy wierzyciela.

Założenia zakładają również zmiany usprawniające postępowanie, w szczególności:

- uproszczenie działań podejmowanych przez organ właściwy wobec dłużników alimentacyjnych poprzez zniesienie obowiązku wielokrotnego powtarzania tych samych czynności przy każdym kolejnym wniosku;
- likwidację procedury naliczania odsetek od należności dłużników alimentacyjnych z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego na rzecz określenia stałej wartości procentowej pobieranej od kwoty tej należności (proponuje się 5%);
- ujednolicenie przepisów dotyczących sposobu ustalania dochodu w oparciu o dochód uzyskany i dochód utracony w ustawie o świadczeniach rodzinnych oraz ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Przyjęcie zaproponowanej ustawy ma – zgodnie z szacunkami Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej – przynieść netto oszczędność w wysokości przekraczającej 30 mln zł rocznie.

Proponowane zmiany zawierają założenia projektu ustawy o zmianie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz ustawy o świadczeniach rodzinnych przekazane do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.